

بچه‌ها به سختی از اینجا می‌روند

آن خاطره شیرین دوران کودکی و انتخاب آگاهانه تخصص اطفال، دکتر خداشناس را به پزشکی متفاوت در حوزه خود تبدیل کرده است؛ پزشکی که با تدابیر گوناگون، فضایی جذاب و خاطره‌ای خوش برای کودکان مراجع ایجاد می‌کند. از دیوارها و وسایل رنگارنگ و جوایز متنوع گرفته تا نمایش عروسک انگشتی؛ همه چیز به نفع کودکان طراحی شده است. البته آن‌ها هم کم نمی‌گذارند و ریسه برکه‌های نقاشی‌شان در اتاق دکتر خداشناس، حاکی از قدردانی‌شان از این همه دغدغه و توجه اوست. «کودکان باید با پزشکشان ارتباط خوبی برقرار کنند تا معاینه موفق باشد. به همین دلیل معمولاً به جای روپوش سفید، مانتوی رنگی می‌پوشم و حین معاینه، با آن‌ها بازی می‌کنم. پس از موافقت برای معاینه، از جعبه جایزه، هدیه‌ای را خودشان انتخاب می‌کنند. این کار آن قدر برایشان جذاب است که بعضی تا وارد می‌شوند، مستقیم سراغ جایزه می‌روند! در زمان انتظار پیش از ورود به اتاق هم می‌توانند در سالن نقاشی یا رنگ‌آمیزی کنند که معمولاً من و خودشان را نقاشی می‌کنند.»

بیمار باید راضی برود

سبک خاص دکتر خداشناس صرفاً به خودبیمار محدود نمی‌شود، بلکه گستره‌ای وسیع‌تر دارد. گاهی که علاوه بر والدین، مادر بزرگ و پدربزرگ یا سایر بستگان کودک نیز به مطب می‌آیند، برای تک‌تک آن‌ها وقت می‌گذارد و به پرسش‌هایشان پاسخ می‌دهد تا نگرانی‌هایشان برطرف شود. همچنین به فکر بیماران راه دور هم بوده و برای پاسخ‌گویی به پرسش‌هایشان در اینستاگرام، تلگرام و ایتا صفحه‌ای ایجاد کرده است که روزانه دو تا سه ساعت از وقتش را می‌گیرد. «از استادانم یاد گرفته‌ام بیمار باید حس رضایت از پزشک داشته باشد و این برایم اهمیت زیادی دارد؛ به همین دلیل در مطب معمولاً تعداد ویزیت‌ها کم اما مدت زمان هر ویزیت و کیفیت آن زیاد است.»

دکتر خداشناس از والدین می‌خواهد با توجه به اهمیت حیاتی تشخیص به موقع بیماری‌ها، دست کم تا دو سالگی چکاپ فرزندانشان را جدی بگیرند (تا شش ماهگی، هر ماه یک بار؛ از شش ماه تا یک سالگی، هر دو ماه یک بار؛ از یک تا دو سالگی، هر سه ماه یک بار و پس از آن تا ورود به دبستان، هر شش ماه یک بار). او همچنین توصیه می‌کند والدین برای درمان بیماری فرزندانشان از منابع اینترنتی نامعتبر یا تجربه‌های بزرگ‌ترها (که هر چند ارزشمندند، اما قابل تعمیم به همه نیستند) پرهیز کرده و فقط به متخصص مراجعه کنند تا هم فرزندشان آسیب نبیند و هم روند درمان دچار مشکل نشود.

مجنوب صداقت و پاکی کودکان شدم

دکتر خداشناس پس از پایان دوره پزشکی عمومی در سال ۸۱، به عنوان رئیس مرکز بهداشت امام حسن مجتبی^(ع) در خیابان مفتاح، طرح خدمت خود را گذراند. او که اولویت را رسیدگی به همسر و فرزند قرار داده بود، به جای ورود به تخصص، تا سال ۸۵ در درمانگاه‌های سطح شهر مشغول به کار شد، اما به دلیل رضایت نداشتن، این روند را ادامه نداد. «بعد از تجربه کار در درمانگاه‌ها و بزرگ‌تر شدن پسر، نظرم تغییر کرد. سال ۸۶، پس از یک سال مطالعه، در آزمون تخصص شرکت کردم و با توجه به علاقه‌ام، وارد رشته اطفال شدم. شاید امروز دانشجویان هنگام انتخاب رشته بیشتر به آورده مادی فکر کنند، اما من به دنبال رضایت‌مندی از شغلم بودم؛ در حالی که اطفال جزو تخصص‌های کم درآمد و پر زحمت است. بچه‌ها انرژی مثبت و صداقت زیادی دارند و پاکی‌شان انسان را جذب می‌کند. ارتباط گرفتن با آن‌ها آسان‌تر از بزرگسالان است. از طرفی، کودکان درمان‌پذیری بیشتری دارند و درصد موفقیت درمانشان بالاتر است که این موضوع، حس اثرگذاری و مفید بودن بیشتری به پزشک می‌دهد. وقتی کودکی درمان می‌شود و به زندگی بازمی‌گردد، انگار هفتاد سال به او فرصت زندگی بخشیده‌ای و این برای من بسیار هیجان‌انگیز است.»

روی خط الف

به این ترتیب، با وجود آنکه مراسم ازدواج یک سال به تأخیر افتاد، پس از آغاز زندگی مشترک، دور تازه‌ای از چالش‌ها شروع شد؛ از سکونت در شهری غریب تا تولد فرزند هم‌زمان با امتحانات و شب‌بیداری‌ها. با این حال، هیچ‌یک باعث نشد معدل این دانشجوی موفق از «الف» پایین بیاید. «هم‌زمان با قبولی من در دانشگاه، همسر کارشناسی ارشد را به پایان رساند و قرار بود برای خدمت سربازی در دانشگاه مشهد مشغول به کار شود، اما به دلیل بروز مشکل، ناچار شد این دوره را در دانشگاه اراک بگذراند. به همین دلیل، از مهر ۷۵ که ترم سه عمومی بودم، همراهش به اراک رفتم و در واقع زندگی مشترکمان از آنجا آغاز شد؛ با همه دشواری‌هایش. سعی می‌کردم آن قدر مشغول درس و دانشگاه باشم که تنهایی و غریبی آرام ندهد. به لطف خدا و اواخر سال ۱۳۷۶، در اوایل بارداری ام، با انتقال همسر من موافقت شد و توانستیم به مشهد برگردیم. هر چند همچنان غیبت او ادامه داشت، چون هم‌زمان با انتقال به مشهد، در مقطع دکتری پذیرفته شد و دور روز در هفته باید به تهران می‌رفت. روزهای دیگر هم به عنوان عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی، کلاس‌های متعددی داشت. پسر من خرداد ۱۳۷۷ به دنیا آمد؛ فقط ۱۰ روز مانده به شروع امتحانات. چون نمی‌خواستم بچه شیر خشک بخورد، شب‌ها فقط دو ساعت می‌خوابیدم. خوشبختانه مادرم، که تازه بازنشسته شده بود، جز شیر دادن همه کارهای بچه را بر عهده گرفت. یکی از دوستان هم شب‌ها تماس می‌گرفت و نکات مهم هر درس را خلاصه‌برایم می‌گفت. همین باعث شد با وجود مشغله‌های تولد فرزند، باز هم معدل الف بماند.»

دغدغه اصلاح ولوبه بهایی گران

این فوق تخصص اطفال، فراتر از ایجاد فضایی زیبا و شاد، توجه ویژه‌ای به اصول اخلاقی نیز دارد؛ از پرهیز از درمان‌های تهاجمی گرفته تا تأکید بر استفاده از شیر مادر. «چون خودم مادر هستم، هم والدین را خوب درک می‌کنم و با آن‌ها هم‌ذات‌پنداری دارم، هم زبان بچه‌ها را می‌دانم و راحت هم‌قدشان می‌شوم. درمان را بر اساس اصول اخلاقی پیش می‌برم و معتقدم نباید در روند درمان به بیمار آسیبی وارد شود، حتی اگر این رویکرد برخلاف میل خود بیمار یا سلیقه عمومی باشد. بیمار را مانند فرزند خود می‌بینم. این سبک درمانی، هر چند به نفع بیمار، خانواده و در نهایت جامعه است، اما همیشه به مذاق همه خوش نمی‌آید؛ چون فرهنگ رایج جامعه، ویزیت خوب را معادل تجویز داروی زیاد و متنوع می‌داند. یاد من هست برای طرح تخصص، که در یکی از شهرها مطب داشتم، به خاطر همین باور نادرست، فقط ضرر کردم چون به منشی سپرده بودم هر کس از کم بودن یا دریافت نکردن دارو ناراضی بود، هزینه ویزیتش را برگرداند و اغلب هم این کار را می‌کردند. با این حال، باور دارم که در طول زمان این فرهنگ اصلاح می‌شود و مردم متوجه می‌شوند که به نفع خودشان است.»

دکتر عزت خداشناس، عضو هیئت علمی و از دانشیاران دانشگاه علوم پزشکی مشهد، سال ۱۳۹۹ دوره فوق تخصص خود را به پایان رساند و دارای دو فرزند است. او کتاب‌های «راهنمای زردی نوزادان»، «شروع غذای کمکی کودکان»، «مبانی عصب‌شناسی حرکت انسان» و «بازی در اوایل کودکی» از تولد تا شش سالگی، را با همکاری همسر و پسرش تألیف کرده و در نگارش کتاب‌های «ورزش در بیماری‌های شایع کودکان»، «بیماری‌های تنفسی کودکان»، «رشد جسمانی» و «بررسی پیامدهای بیماری کرونا» نیز مشارکت داشته است. همچنین ترجمه کتاب‌های «بیماری‌های نوزادان» و «مبانی طب نوزادی پیرامون تولد نلسون»، نگارش ۵۲ مقاله، انجام ۷۲ طرح پژوهشی و راهنمایی حدود ۳۰ پایان‌نامه، از دیگر فعالیت‌های علمی این فوق تخصص نوزادان است. دکتر خداشناس سال ۱۴۰۲ به عنوان پژوهشگر برتر گروه کودکان در جشنواره پژوهش و فناوری دانشکده پزشکی انتخاب شد و در همایش‌های ملی و بین‌المللی نیز عنوان نویسنده مقاله برتر را به دست آورد.